

AZ EURÓPAI UNIÓ KÜLÜGYI ÉS
BIZTONSÁGPOLITIKAI
FŐKÉPVISELŐJE

Brüsszel, 2013.4.22.
JOIN(2013) 8 final

KÖZÖS JELENTÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

**a stabilizációs és társulási megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére
vonatkozó lehetséges határozatra tekintettel a Tanács 2012. decemberi
következtetéseiben szereplő kérdések kezelése terén Koszovó* által elért haladásról**

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

KÖZÖS JELENTÉS AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a stabilizációs és társulási megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére vonatkozó lehetséges határozatra tekintettel a Tanács 2012. decemberi következtetéseiben szereplő kérdések kezelése terén Koszovó* által elért haladásról

1. Bevezetés

2012 októberében a Bizottság megvalósíthatósági tanulmányt tett közzé az Európai Unió és Koszovó¹ közötti stabilizációs és társulási megállapodásról. A tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy Koszovó nagymértékben készen áll a stabilizációs és társulási megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére. A tanulmány azt is tartalmazta, hogy amint Koszovó konkrét lépéseket tesz a jogállamiság, a közigazgatás, a kisebbségek védelme és a kereskedelem terén, a Bizottság ilyen megállapodásra vonatkozó tárgyalási irányelveket fog javasolni.

2012. decemberi következtetéseiben a Tanács tudomásul vette a megvalósíthatósági tanulmányt és a Bizottság azon szándékát, hogy stabilizációs és társulási megállapodásra vonatkozó tárgyalási irányelveket javasoljon, amint Koszovó teljesíti ezeket a rövid távú prioritásokat. A Tanács arra is felkérte Koszovót, hogy folytassa a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd során eddig elért valamennyi megállapodás jóhiszemű végrehajtását, és hogy tanúsítson konstruktív elkötelezettséget valamennyi kérdés iránt.

A Belgrád és Pristina közötti párbeszédén és a megvalósíthatósági tanulmány rövid távú prioritásain túl a tanácsi következtetések a közigazgatási reform megerősítésére és a jogállamiság megszilárdítására irányuló erőfeszítésekre helyeznek hangsúlyt, különösen bizonyítható eredményeket szeretnének látni a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem, az igazságügyi reform és a véleménynyilvánítás szabadsága terén. A következtetések megerősítették, hogy a Bizottság által indított kezdeményezések, köztük a jogállamiságról folytatott strukturált párbeszéd, a vízumliberalizációról folytatott párbeszéd és a stabilitási és társulási folyamattal kapcsolatos párbeszéd fontos szerepet játszanak abban, hogy irányt adjanak Koszovó reformtörekvéseinek ezeken a prioritási területeken.

A Tanács kiemelte annak fontosságát, hogy Koszovó megerősítse az EULEX-szel folytatott szoros együttműködését és tiszteletben tartsa a misszió megújított mandátumát. A tanácsi következtetések üdvözlötték a Bizottság arra irányuló folyamatos erőfeszítését, hogy keretmegállapodásról tárgyaljon Koszovóval annak uniós programokban való részvételére vonatkozóan. A Tanács nyugtázta Koszovó részvételét az Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bankban és annak lehetőségét, hogy az Európai Beruházási Bank növelje koszovói szerepvállalását.

* Ez a megnevezés nem érinti a jogállással kapcsolatos álláspontokat, továbbá összhangban van az 1244 (1999) ENSZ BT-határozattal és a Nemzetközi Bíróságnak a koszovói függetlenségi nyilatkozatról szóló véleményével.

¹ COM(2012) 602 final.

A stabilizációs és társulási megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére vonatkozó lehetséges határozatra tekintettel a Tanács kötelezettséget vállalt arra, hogy megvizsgálja a fent felsorolt valamennyi kérdés tekintetében elért haladást. A Tanács azt is vállalta, hogy még ennek az elnökségnek az ideje alatt megvizsgálja a jelentést, és – amennyiben értékelése pozitív lesz – elfogadja a tárgyalási irányelveket.

Ezeket az elemeket figyelembe véve a jelentés három részre tagolódik. Az első rész a Koszovó által a megvalósíthatósági tanulmányban meghatározott rövid távú prioritások terén elért haladást elemzi. A második rész áttekinti a decemberi tanácsi következtetések által felvetett összes kérdést, köztük a Koszovó és Szerbia miniszterelnökei között az Unió külügyi és biztonságpolitikai főképviselőjének közvetítésével folytatott politikai párbeszédet, valamint az eddig elért megállapodások végrehajtását. A jelentés utolsó része következtetéseket von le.

2. A megvalósíthatósági tanulmányban meghatározott rövid távú prioritások Koszovó általi végrehajtása

A megvalósíthatósági tanulmány szerint Koszovónak további lépéseket kellett tennie a jogállamiság, a közigazgatás, a kisebbségek védelme és a kereskedelem területén ahhoz, hogy a Bizottság stabilizációs és társulási megállapodásra vonatkozó tárgyalási irányelvekre tegyen javaslatot.

- *Jogállamiság: egyértelműen elkötelezi magát amellett, hogy eredményeket mutat fel a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem terén, beleértve vizsgálatok elindítását és az EULEX-szel való folyamatos megfelelő együttműködést. Támogatja a különleges vizsgálótestület munkáját. A bíróságok új szerkezetének végrehajtása során biztosítja, hogy a szervezett bűnözéssel, háborús bűncselekményekkel és korrupcióval kapcsolatos esetekért felelős különleges ügyészség megőrizze hatáskörét. Jogszabályt fogad el a vagyonelkobzás kapcsán és felülvizsgálja a pénzmosás és a terrorizmus finanszírozásának megelőzéséről szóló törvényt. Új korrupcióellenes stratégiát fogad el.*

Koszovó politikai vezetői, valamint bűnüldözési és igazságszolgáltatási hatóságai továbbra is elkötelezettek a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem mellett. A koszovói hatóságok és az EULEX egymással partnerségben napi szinten együttműködnek a gyakorlati operatív kérdésekben vagy mentorálási és tanácsadási tevékenységek, vagy „partneri együttműködés” útján az együttes vizsgálatok során. Koszovó és az EULEX között jó az együttműködés. A partnerség eredményei egyre nyilvánvalóbbak. Fontos példa erre a közelmúltból az Európa-szerte embercsempészettel foglalkozó bűnügyi hálózat január végi felszámolása. Az EULEX és Koszovó együttes rendőri erőfeszítései hozzájárultak ahhoz, hogy 103 embert sikerült letartóztatni Európa 10 különböző országában, melyek közül az egyik Koszovó volt. A koszovói különleges ügyészség tavaly október óta hat korrupciós ügyben (két esetet helyi különleges ügyészek kezelnek) és hat szervezett bűnözéssel kapcsolatos ügyben (közülük négy több országot érintő dimenzióval rendelkezik, két esetet pedig a helyi különleges ügyészek kezelnek) indított vizsgálatot. A jelentéstételi időszak alatt intenzívebbé vált az EULEX ügyészei és a különleges ügyészség helyi ügyészei közötti együttműködés. A koszovói rendőrségen belüli különleges korrupcióellenes részleg az EULEX-szel együttműködve nyolc vizsgálatot indított a 2012. október és 2013. január közötti időszakban olyan bűncselekményekkel kapcsolatban, mint a szervezett bűnözés, hivatali visszaélés, megvesztegetés és annak elfogadása, illetve a csalás.

A jogállamisággal foglalkozó pristinai székhelyű közös koordinációs testület keretében a testület három társelnöke (a miniszterelnök-helyettes és igazságügy-miniszter, az EU különleges képviselője/uniós kirendeltségvezető és az EULEX vezetője) november 9-én együttműködési megállapodást írt alá („Compact”). Ez a dokumentum keretet biztosít a legfontosabb jogállamisági elvek és együttes célkitűzések felsorolásával, valamint meghatározza ezek végrehajtásának módozatait. A testület rendszeresen felül szándékozik vizsgálni a Compact végrehajtását. Március 7-i ülésén tárgyalta először a Compact nyomomonkövetési mechanizmusának kérdését. A koszovói hatóságok felkérték az EULEX-et a jogállamisággal kapcsolatos legfontosabb intézmények, köztük a rendőrség és az igazságszolgáltatás vezető tisztviselői kiválasztásának ellenőrzésére. Fenn kell tartani a gyakorlati együttműködést, valamint a koszovói hatóságok erős politikai elkötelezettségét az EULEX munkájának és mandátuma végrehajtásának támogatása mellett.

A koszovói hatóságok továbbra is hajlandók támogatni a különleges vizsgálótestület munkáját. A bíróságok új szerkezetét 2013. január elsején indították útjára, melynek végrehajtása sikeresen elkezdődött. Az igazságszolgáltatási reform végrehajtásának eredményét csak akkor lehet majd teljes mértékben értékelni, ha lezárult a folyamat. Ebben az összefüggésben Koszovó megtartotta a különleges ügyészség hatásköreit a megvalósíthatósági tanulmányból következő kötelezettségvállalásainak megfelelően. Koszovó és az EU megkezdheti annak közös áttekintését, hogyan lehetne a legjobban hozzáigazítani a különleges ügyészség hatásköreit az átszervezett büntető igazságszolgáltatási rendszerhez, ha hatékonyak bizonyul az igazságszolgáltatási reform folyamatban lévő végrehajtása és beigazolódnak a kiigazítás szükségessége, valamint miután az EU-val szoros együttműködésben alapos felülvizsgálatot tartottak.

2012 második felében Koszovó új stratégiákat és cselekvési terveket fogadott el a szervezett bűnözés, a kábítószeres és a terrorizmus ellen. Koszovó emberkereskedelem elleni stratégiával és cselekvési tervvel is rendelkezik. A korrupcióellenes szakpolitikai keretet új korrupcióellenes stratégia egészítette ki, melyet egy február 11-én elfogadott cselekvési terv kísért. A parlament elfogadta a vagyonekbejárásról szóló törvényt is, továbbá felülvizsgálta a pénzmosás, valamint a terrorizmus finanszírozásának megelőzéséről szóló törvényt. Ezek a jogszabályok és stratégiák javították a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem szakpolitikai és jogszabályi keretét egyaránt, és Koszovónak folytatnia kell ezek végrehajtását.

- *Közigazgatás: elfogadja a közszolgálatról és a közszolgálati fizetésekről szóló szükséges másodlagos jogszabályt. Helyiségeket bocsát az ombudsmani intézmény rendelkezésére, és biztosítja annak költségvetési függetlenségét azáltal, hogy kötelezi a kormányt, hogy módosítás nélkül foglalja bele az ombudsman költségvetés-tervezetre vonatkozó javaslatát a parlamentnek benyújtandó globális költségvetés-tervezetbe.*

A megvalósíthatósági tanulmány elfogadása óta Koszovó másodlagos jogszabályokat fogadott el a közszolgálatról, valamint a közszolgálati fizetésekről szóló törvényhez, melyek szükségesek e törvény végrehajtásához. Ezek kiterjednek a köztisztviselők előléptetésére, a közszolgálat bizonyos intézményeiben a sztrájkjog korlátozására vonatkozó feltételek szabályozására, a köztisztviselők fogyatékossgal kapcsolatos vagy egészségügyi problémák miatt szükséges gondozási eljárásainak szabályozására, a köztisztviselők fizetésének részét

képező juttatások és egyéb javadalmazások szabályozására, valamint a köztisztviselők munkaóráinak és kompenzációjának szabályozására.

December 3-án a közigazgatási minisztérium az ombudsmani intézmény egyetértésével határozatot tett közzé arról, hogy a jelenleg az alkotmánybíróság által használt helyiségeket az ombudsman rendelkezésére bocsátja. Az alkotmánybíróság az uniós finanszírozással épülő igazságügyi palotába fog költözni annak ezévi elkészültével. Az új helyiségek és elhelyezkedésük megfelelő az ombudsmani intézménynek, és könnyen megközelíthető a nyilvánosság által. Az ombudsmani intézmény 2012 júniusában javaslatot tett saját költségvetésére. A kormány ezt belefoglalta az általános költségvetés tervezetébe, melyet módosítás nélkül nyújtottak be a parlamentnek.

- *A kisebbségek védelme: biztosítja egy olyan szerv meglétét, amely lehetővé teszi a vallási és kulturális örökség elősegítéséről és védelméről a vallási közösségekkel, nevezetesen a szerb ortodox egyházzal folytatott közvetlen konzultációkat.*

A környezetvédelemért és területfejlesztésért felelős miniszter február 12-én közigazgatási rendelkezést fogadott el a végrehajtási monitoring tanács létrehozásáról. A tanácsnak öt tagja van: a szerb ortodox egyház, a környezetvédelmi és területfejlesztési minisztérium, a kulturális, ifjúsági és sportminisztérium, az EBESZ és az EU képviselői. A tanács elnöki tisztét a környezetvédelmi és területfejlesztési minisztérium és az EU képviselője tölti be. A tanács első munkatalálkozóját február 26-án tartotta, melynek során valamennyi fél megerősítette erős elkötelezettségét e folyamat mellett. A második, az egyház aggályaival foglalkozó találkozóra április 3-án került sor.

- *Kereskedelem: végrehajtja a kereskedelmi és ipari minisztérium átszervezését célzó kormányhatározatot, olyan mechanizmust alakít ki, amely irányítja és koordinálja a Koszovón belüli tárgyalásokat, és hatásvizsgálatot készít a stabilizációs és társulási megállapodás kereskedelmi aspektusairól.*

Koszovó befejezte a kereskedelmi és ipari minisztérium átalakítását. A minisztérium új szervezeti struktúrája biztosítja a stabilizációs és társulási megállapodás kereskedelemmel kapcsolatos részeinek tárgyalásáért felelős szervek hatékony szerveződését. Megtörténtek a kinevezések a legfontosabb pozíciókba.

Az érintettek, köztük a gazdasági szereplők, hivatalos és rendszeres konzultációk útján járulhatnak hozzá Koszovó kereskedelempolitikájának alakításához. Ezeket a konzultációkat a gazdasági tanács, a kereskedelempolitikával foglalkozó minisztériumközi tanács és a kereskedelempolitikai munkacsoport, illetve annak öt alcsoportja (kereskedelmi megállapodások, kereskedelemkönnyítés, ipar, mezőgazdaság és szolgáltatások) keretei között tartják. Februárban a koszovói kormány határozatot fogadott el a stabilizációs és társulási megállapodás tárgyalócsoportjának összetételéről. Ezen belül a kereskedelmi és ipari minisztérium fogja vezetni a megállapodás kereskedelemmel kapcsolatos szempontjairól szóló tárgyalásokat támogató technikai csoportot.

A kereskedelmi és ipari minisztérium elkészítette az első hatásvizsgálatot a stabilizációs és társulási megállapodás kereskedelemmel kapcsolatos szempontjairól. A vizsgálat értékelést

tartalmaz a kereskedelmi liberalizációnak a kereskedelmi forgalomra, az államháztartásra, a termelésre és a foglalkoztatásra gyakorolt hatásairól. Egyértelmű, hogy e dokumentumot tovább kell fejleszteni, figyelembe véve az új és frissített adatokat. Ugyanakkor a javasolt módszer és a vizsgálat első eredményei jó alapot szolgáltatnak Koszovónak a tárgyalásokra való felkészüléshez.

3. A decemberi tanácsi következtetések által érintett egyéb kérdések

Koszovó szerepvállalása a Pristina és Belgrád közötti párbeszédben, a megállapodások végrehajtása

A szerbiai választásokat követően magas szintű politikai folyamattá emelkedett a Belgrád és Pristina közötti párbeszéd a főképviselő közvetítésével.

2012 októberében magas szintű találkozók sorozata kezdődött a két miniszterelnök között. A két féllel folytatott párbeszéd során a főképviselő a kezdetektől nagyon világosan fogalmazott a folyamat koncepciójáról: fokozatosan haladnak majd előre, a könnyebb kérdésektől az összetettebbek felé, és a folyamat nem nyílt végű. Az volt a cél, hogy a jogállásra vonatkozó álláspontjuk sérelme nélkül fokozatosan normalizálják a két fél közötti kapcsolatokat, és eredményeket érjenek el az Unió felé vezető útjukon..

2012 októbere és 2013 áprilisa között tíz találkozóra került sor². Február 6-án Tomislav Nikolic szerb és Atifete Jahjaga koszovói államfő is találkozott egymással..

A magas szintű párbeszéd 2012 decemberéig tartó első szakaszában a tárgyalások a könnyebbnek tekintett kérdésekről zajlottak, mint például az integrált határigazgatás végrehajtásának lezárása, a vallási és kulturális örökség, valamint kapcsolattartási rendelkezések. Az első hónapokban sikerült néhány első jelentős eredményt elérni.

A legfontosabb az integrált határigazgatás végrehajtása volt. 2012. december végére működőképesé vált négy kapu, közülük kettő Észak-Koszovóban, február vége óta pedig Szerbia és Koszovó között mind a hat kapu működik. A végrehajtásról szóló tárgyalások keretében a két fél arról is megegyezett, hogy megkezdik a vámok beszedését és alapot hoznak létre Észak-Koszovó fejlesztésére. A szabad mozgás tekintetében beindult és jól működik az személyazonosító igazolvánnyal történő utazás rendszere. Mindkét fél folytatja a vámbélyegzőkről szóló megállapodás végrehajtását. Megfelelő előrehaladást értek el a népesség-nyilvántartói rendszerekkel kapcsolatban, amelyek végrehajtását 2014 januárjáig kell lezárni.. A földhivatali nyilvántartások vonatkozásában jelenleg mindkét fél még a szükséges előkészítő lépések megtételénél tart. Zökkenőmentesen halad az egyetemi diplomák elfogadásáról szóló megállapodás végrehajtása. Szerbia több területen is javította együttműködését az EULEX-szel.. Ezt az együttműködést a felek közötti kapcsolatok normalizálódásával párhuzamosan fokozni kell. A közvetlen magas szintű kapcsolatok és az operatív szinten történő rendszeres kapcsolattartás továbbra is elősegíti az együttműködést, többek közt a szervezett bűnözés elleni küzdelem terén is. Szerbia kötelezettséget vállalt az EULEX-szel létrejött rendőrségi jegyzőkönyv teljes mértékű végrehajtása mellett.

² Október 19., november 7., december 4., január 17., február 20., március 4., március 20., április 2., április 17. és április 19.

A két miniszterelnök által elért többi jelentős eredmény közé tartozik még a kapcsolattartási rendelkezések megállapításáról szóló megállapodás és a vallási és kulturális örökségek védelmének javításáról szóló megállapodás (különleges/többszemélyes rendőri egység létrehozása Koszovóban).

2013. január óta, a magas szintű párbeszéd második részében a két miniszterelnök megbeszélései során Észak-Koszovóra, valamint olyan struktúrák kialakítására összpontosítottak, amelyek oly módon tesznek eleget a helyi lakosság biztonsági és igazságszolgáltatási igényeinek, amely a 2012. decemberi tanácsi következtetésekkel összhangban biztosítja az egységes intézményi és igazgatási keret működőképességét Koszovóban.

Tárgyalásai során a két fél egyetértett abban, hogy a megbeszélések eredményeként alapelvek és megállapodások olyan rendszerét kell kialakítani, amely aggályai és igényei rendezése révén oly módon biztosít új jövőképet a koszovói szerb közösség számára, hogy egyúttal a koszovói intézmények és jogi keret működőképességét is megőrizze.

A magas szintű folyamat egésze során a két fél elkötelezettséget tanúsított. A háttérben meghúzódó nehéz belpolitikai légkör ellenére a két miniszterelnök különösen jó munkakapcsolatot alakított ki, valamint a rendkívül érzékeny és összetett kérdések megvitatása során politikai bátorságról és érettségről tett tanúbizonyságot. Ezért elismerés illeti őket. A tárgyalások utolsó szakaszában a két fél miniszterelnök-helyettesei is csatlakoztak a találkozóhoz, és jelenlétük tovább erősítette a helyi politikai legitimitást és szakértelmet a tárgyalások során.

Az Észak-Koszovóról és a koszovói szerb közösség aggályairól szóló megbeszéléseket április 19-én zárták le, amikor is a felek parafálták „A kapcsolatok normalizálását vezérlő elvekről szóló első megállapodást.

A megállapodás a koszovói szerb önkormányzatok szövetségének/közösségének létrehozásáról rendelkezik, amely a meglévő koszovói jogszabályi kereten belül fog működni. A szövetség/közösség alapszabállyal és saját szervekkel fog rendelkezni, a többi már Koszovóban működő szövetséghez hasonlóan, és képviselői szerepe lesz a központi kormányban.

A rendőrséggel kapcsolatban a megállapodás szövege megerősíti az egységes koszovói rendőri erők elvét, valamint a teljes észak-koszovói rendőrség integrálását a Koszovói Rendőrségbe. A négy északi önkormányzat részére regionális rendőrparancsnokot neveznek ki. Személyét a koszovói belügyminisztérium nevezi ki a négy polgármester által benyújtott listáról. Ez azt jelenti, hogy megállapodtak arról, hogy a szerb többségű észak-koszovói négy önkormányzat polgármesterei konzultálnak a szövetséggel/közösséggel, és benyújtanak egy listát a belügyminisztériumnak, amely erről a listáról nevez ki egy rendőrparancsnokot.

Az igazságszolgáltatással kapcsolatban a szöveg megerősíti azt az elvet, hogy a koszovói jogszabályi kereten belül kell integrálni és működtetni minden igazságszolgáltatási hatóságot. Pristinában fellebbviteli bíróságot hoznak létre a szerb többségű koszovói önkormányzatok ügyeinek kezelésére, és e bíróság egyik részlege állandó jelleggel Mitrovicában fog ülésezni.

A megállapodás szerint az észak-koszovói önkormányzatokban 2013-ban önkormányzati választásokat fognak tartani az EBESZ közreműködésével.

A megállapodás szövege arról is rendelkezik, hogy az energiáról és távközlésről szóló tárgyalásokat június közepéig lezárják.

A két fél megegyezett arról, hogy a másik fél uniós csatlakozás felé vezető útját egyikük sem fogja akadályozni, és másokat sem fognak ennek akadályozására bátorítani.

A következő lépéseket illetően a két fél megállapodott abban, hogy végrehajtási tervet fogadnak el április 26-ig, és hogy az EU közvetítésével végrehajtó bizottságot hoznak létre.

Az EU azt is elvárja a két féltől, hogy a felek közötti új megállapodás/kapcsolat szellemében, és a Koszovó jogállásával kapcsolatos álláspontok sérelme nélkül tovább dolgozzanak kapcsolataik normalizálásán, és ennek keretében foglalkoznak majd többek közt Koszovó nemzetközi szervezetekbe történő integrációjának, illetve ezekben való részvételének kérdésével.

Közigazgatási reform

A megvalósíthatósági tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a stabil és szakszerű közigazgatáshoz szükséges jogi keret nagyrészt működik. A tanulmányban szereplő rövid távú prioritások teljesítésével Koszovó tovább javította jogszabályi keretét és megeremtette a feltételeket a köztisztviselőkről, valamint a köztisztviselők fizetéséről szóló törvények végrehajtásához. Koszovó most a jogszabályok, a közigazgatási reformstratégia és annak cselekvési terve végrehajtására összpontosítja erőfeszítéseit.

Koszovó megfelelő erőfeszítéseket tett az ombudsmani intézmény megerősítése érdekében is. A parlament által jóváhagyott költségvetés a tavalyi 636 000 EUR-ról idén 1 millió EUR fölé emelkedett. Ez lehetővé teszi, hogy az intézmény által foglalkoztatottak száma 48-ról 60 főre emelkedhessen.

A közigazgatási reform hosszú távú erőfeszítést igényel. A stabilizációs és társulási megállapodás előnyeit élvező többi nyugat-balkáni ország továbbra is szembesül ezzel a kihívással. A Koszovó által eddig megtett haladás megfelelő alapként szolgál (jogszabályi és szakpolitikai keretek) a továbblépéshez ezen a fontos területen.

A jogállamiság megszilárdítása

A megvalósíthatósági tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy a jogállamiság alapvető intézményi és jogi kerete működik Koszovóban. A koszovói vezetők számos alkalommal újjólag hangot adtak politikai elkötelezettségüknek a *szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem mellett*. Ez a politikai elkötelezettség jó alapot biztosít a koszovói bűnüldözési és igazságszolgáltatási hatóságok számára teljesítményük további javításához, nevezetesen a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelemről szolgáltatott bizonyítékok tekintetében. Koszovónak folytatnia kell az emberek, a kábítószeres és a fegyveres kereskedelmének megelőzésére és leküzdésére irányuló intézkedések végrehajtását.

Az ügyészség néhány ügyben eljutott a vádemelésig. Tavaly novemberben a pristinai körzeti bíróság megerősítette, hogy az ügyészség volt miniszterek ellen emelt vádat hivatali visszaélés és csalás ügyében; a bírósági eljárás folyamatban van. 2012 novemberében a pristinai körzeti bíróság azt is megerősítette, hogy vádat emeltek a pristinai önkormányzat beszerzési osztályának volt vezetője és öt másik hivatalnok ellen hivatali visszaélés ügyében.

Pejë/Peć városi bírósága 2012 októberében és novemberében elítélt 34 személyt, köztük Pejë/Peć gazdasági egyetemének magas rangú tisztviselőit, többek közt olyan

bűncselekmények miatt, mint hivatali visszaélés, hűtlen kezelés, hivatali csalás és okirathamisítás. A bírósági ítélet megtiltja, hogy az elítélt köztisztviselők közhivatalt töltsenek be. 2013 januárjában a Koszovó és az EULEX bíráiból álló vegyes panel Pejë/Peć elsőfokú bíróságán elítélt kilenc, migránsok csempészetével kapcsolatos bűncselekménnyel vádolt személyt. 2012-ben a koszovói bíróságok összesen 183 „hivatali visszaéléssel”, 6 szervezett bűnözéssel, 22 emberkereskedelemmel, 186 kábítószerrel és 24 fegyverekkel kapcsolatos ügyet fejeztek be.

Koszovó és az EULEX közös erőfeszítéseinek e konkrét eredményei jól szemléltetik a köztük zajló szoros gyakorlati együttműködést. A szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem azonban továbbra is kihívást jelent, és Koszovónak folytatnia kell az előrelépést ezen a területen egyedül és az EULEX-szel együttműködésben egyaránt.

A megvalósíthatósági tanulmány arra a következtetésre jutott, hogy az *igazságszolgáltatás* alapvető intézményei megkezdték feladataik betöltését, és hogy a jogszabályok erős garanciákat biztosítanak az igazságszolgáltatás függetlenségéhez. Január elsején hatályba lépett a bíróságokról szóló törvény és az ügyészségről szóló törvény, amely új bírósági és ügyészségi struktúrát vezetett be. A helyi és körzeti bíróságok korábbi rendszerének helyébe hét elsőfokú bíróság és egy fellebbviteli bíróság lép. Az új rendszer végrehajtása nagyobb problémák nélkül megkezdődött. Az új jogszabályi keret hozzájárul a koszovói igazságszolgáltatási rendszer függetlenségéhez, hatékonyságához, elszámoltathatóságához és pártatlanságához, végrehajtását pedig további felülvizsgálatoknak fogják alávetni a jövőben.

Az új büntető törvénykönyv és az új büntető eljárásról szóló törvénykönyv a bíróságokról szóló és az ügyészségről szóló új törvényekkel egy időben lépett hatályba. Ez Koszovó igazságszolgáltatási és büntető igazságszolgáltatási rendszerének nagymértékű korszerűsítését jelentette. Az új büntető törvénykönyv rendelkezéseket tartalmaz többek között a migránsok csempészetéről, az emberkereskedelemtől, a kábítószerrel előállításáról és kereskedelméről, a szervezett bűnözésről, a korrupcióról és a fegyverkereskedelemtől. Rendelkezései tiszteletben tartják a különleges ügyészség kizárólagos és kiegészítő hatásköreit. Még túl korai lenne minősíteni ezeknek az igazságszolgáltatási reformoknak a gyakorlati hatását, mivel végrehajtásuk csak most kezdődött meg. Várható, hogy az ilyen összetett reformok gyakorlati végrehajtása további jogszabálymódosításokat fog szükségessé tenni.

A megvalósíthatósági tanulmány megerősítette, hogy az alkotmány garantálja a *véleménynyilvánítás szabadságát*. Koszovó tavaly októberben hatályon kívül helyezte a büntető törvénykönyv két cikkét az újságírói források büntetőjogi felelősségéről és védelméről. Az új büntető eljárásról szóló törvénykönyv is a vallomástételi kötelezettség alól felmentett tanúk kategóriájába helyezi az újságírókat. Ennek eredményeképpen a médiát nem lehet büntetőjogi felelősségre vonni. Február 28-án a Parlament érintett bizottsága az EBESZ támogatásával nyilvános meghallgatást szervezett az újságírói szövetségek képviselői részére. A meghallgatáson a média szabadságát érintő kérdésekről, különösen az újságírók elleni fizikai támadásokról és fenyegetésekről tárgyaltak. A tavalyi év végén a koszovói rendőrség az EULEX-szel együttműködve vizsgálatot indított egy olyan nem kormányzati szervezet tagjai elleni fenyegetések ügyében, amely LMBT-kérdésekkel foglalkozó magazint adott ki.

A koszovói hatóságok rendszeres kihívásokkal szembesülnek a parlament, a média és a civil társadalom részéről, valamint nyilvános tiltakozások keretében. Koszovónak tovább kell

dolgoznia a véleménynyilvánítás szabadságát biztosító környezet kialakításán, és biztosítani kell, hogy az újságírók elleni támadásokat alaposan kivizsgálják.

Koszovó reform-erőfeszítéseit támogató eszközök

A Bizottság számos eszközt kialakított annak érdekében, hogy irányt mutasson Koszovó reform-erőfeszítéseire. A Bizottság 2009. évi „Koszovó – az európai perspektíva beteljesülése” című közleményét³ követően útjára indított *stabilizációs és társulási folyamattal kapcsolatos párbeszéd* alapvető eszköznek bizonyult Koszovó általános európai reformmenetrendjének mobilizálásához, megvitatásához és prioritásainak meghatározásához. A *jogállamiságról folytatott strukturált párbeszéd* meghatározza az EU és Koszovó közös prioritásait a jogállamiság előtt álló kihívások kezelése terén, valamint határozott politikai iránymutatást ad a jogállamiság megszilárdítására irányuló reformokhoz. A Koszovóval folytatott *vízumliberalizációs párbeszéd* 2012 januárjában kezdődött, és a Nyugat-Balkán többi országához hasonlóan alapvető keretet jelent Koszovó számára a jogállamiság területével kapcsolatos reformok elfogadásához és végrehajtásához. Mindezen folyamatokban fontos szerepet játszik az európai integrációs minisztérium. A minisztérium szilárd mechanizmusokat alakított ki Koszovóban a prioritások meghatározásához, a koordinációhoz és az eredmények elérésének biztosításához.

Koszovó európai távlatának egyéb elemei a decemberi tanácsi következtetésekből

A Tanács decemberi ülése emlékeztetett az EU aziránti elkötelezettségére, hogy egyértelmű európai távlat biztosítása révén segítse Koszovó gazdasági és politikai fejlődését, a régió európai perspektívájával összhangban. A Tanács újra megerősítette, hogy e célból konkrét intézkedésekre van szükség. A Koszovóról szóló 2009. évi közleményben a Bizottság javaslatot tett egy olyan Koszovóval kötendő *keretmegállapodás* lehetőségének megvizsgálására, amely *Koszovó uniós programokban való részvételének általános elveiről* szólna. 2012 októberében a Tanács felhatalmazta a Bizottságot az ilyen megállapodásra irányuló tárgyalások folytatására. Az év elején a Bizottság lezárta a tárgyalásokat, és rövidesen tanácsi határozatjavaslatokat kíván elfogadni a keretmegállapodás Koszovóval való aláírásáról és megkötéséről.

Koszovó az *Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank* (EBRD) tagjává és fogadó orszaggá vált 2012 decemberében. Az EBRD hároméves országstratégiát készít, amely lehetővé fogja tenni a bank számára, hogy szélesítse és diverzifikálja a Koszovó társadalmi-gazdasági fejlődésének támogatása érdekében végrehajtott fellépéseit. Decemberben EBRD-küldöttség látogatott Koszovóba. A bank pristina-i irodái nagyobb épületbe költöztek, mivel az alkalmazottak száma növekedni fog Koszovóban. A bank elnöke február 8-án látogatott Koszovóba.

Az *Európai Beruházási Bank* jelenleg keretmegállapodásról tárgyal a koszovói kormánnyal. A feleknek meg kell egyezniük azokról a területekről, amelyeken a bank beruházásokat fog eszközölni. Szándékaik szerint még a tavasszal jóváhagyják és aláírják ezt a megállapodást. Ezt követően rövidesen megkezdődhetnek az EBB műveletei. 2012 decemberében az EBB és

³ COM(2009) 534 végleges.

a Bizottság közös küldöttsége látogatott Koszovóba. Az EBB nem tervez állandó jelenléte Koszovóban.

4. Következtetések

A megvalósíthatósági tanulmány 2012. októberi és a tanácsi következtetések 2012. decemberi elfogadása óta Koszovó a tanulmány által megnevezett valamennyi rövid távú prioritást teljesítette.

Koszovó tanúsította a szervezett bűnözés és a korrupció elleni küzdelem iránti elkötelezettségét. Elfogadta a szükséges jogszabályokat és stratégiai dokumentumokat, és megtartotta a különleges ügyészség hatásköreit. Számos vizsgálat indult a szervezett bűnözéssel és a korrupcióval kapcsolatban. A koszovói hatóságok fenntartották a jó együttműködést az EULEX-szel, és továbbra is hajlandóak támogatni a különleges vizsgálótestület munkáját.

Új épületet bocsátottak az ombudsmani intézmény rendelkezésére. Az általános költségvetés-tervezet parlament elé terjesztését megelőzően a kormány nem módosította az ombudsman javasolt költségvetését. Elfogadták a közigazgatási reform végrehajtásához szükséges másodlagos jogszabályokat is.

Létrejött és megkezdte működését a szerb ortodox egyházat, a koszovói hatóságokat, az EU-t és az EBESZ-t tömörítő új végrehajtási monitoring tanács.

Átalakították a kereskedelmi és ipari minisztérium struktúráját, és megtörténtek a kinevezések a legfontosabb pozíciókba. Készen áll a stabilizációs és társulási megállapodás keretében a kereskedelmi kérdésekről folytatandó tárgyalásokat irányító és koordináló mechanizmus. A stabilizációs és társulási megállapodás kereskedelmi szempontjairól szóló hatásvizsgálat alapján Koszovó képes lesz tárgyalási álláspontjának meghatározására.

A fentiek eredményeképpen a Bizottság előterjeszti az Európai Unió és Koszovó közötti stabilizációs és társulási megállapodásra irányuló tárgyalások megkezdésére való felhatalmazásról szóló tanácsi határozatjavaslatát.⁴

Koszovó rendkívül jelentős lépéseket tett a Szerbiához fűződő kapcsolatok szemmel látható és tartós javítása érdekében, a Tanács 2012. decemberi következtetéseinek megfelelően. Koszovó tevékeny és konstruktív szerepet vállalt a Szerbiával uniós közvetítéssel folytatott tárgyalások folyamán, és számos olyan kérdéssel kezdett tárgyalásokat, amelyek szükségesek a Szerbiához fűződő kapcsolatok szemmel látható és tartós javulásának megvalósításához szükségesek.

A párbeszéd magas szintű politikai folyamatá emelkedett a főképviselő közreműködésével. 2012 októbere és 2013 áprilisa között tíz találkozóra került sor. Február 6-án Tomislav Nikolic szerb és Atifete Jahjaga koszovói elnök is találkozott egymással. A tárgyalások során eddig elért megállapodások végrehajtása is folytatódott. Az integrált határigazgatással kapcsolatban mind a hat kapunál közös ideiglenes határátkelőhelyet nyitottak meg, amelyek azóta is üzemelnek. Végrehajtás alatt áll a vallási és kulturális örökségek védelméről szóló

⁴ COM(2013) 200 final.

2012. decemberi megállapodás. Mindkét fél folytatja a vámbélyegzőkről szóló megállapodás végrehajtását. Megfelelő előrehaladást értek el a népesség-nyilvántartói rendszerekkel kapcsolatban, amelyek végrehajtását 2014 januárjáig kell lezárni.. A földhivatali nyilvántartás vonatkozásában jelenleg mindkét fél még a szükséges előkészítő lépések megtételénél tart. Zökkenőmentesen halad az egyetemi diplomák elfogadásáról szóló megállapodás végrehajtása.

A két fél arról is megállapodott, hogy megkezdik a vámok beszedését és alapot hoznak létre Észak-Koszovó fejlesztésére. 2013. január óta, a magas szintű párbeszéd második felében a két miniszterelnök találkozóit Észak-Koszovóra koncentrálták, melynek eredményeképpen 2013. április 19-én parafálták „A kapcsolatok normalizálását vezérlő elvekről szóló első megállapodást”.

Ennek alapján a Bizottság úgy látja, hogy Koszovó komoly és konstruktív elkötelezettséget vállalt az arra irányuló lépések tekintetében, hogy szemmel látható és tartós javulás következzen be a Szerbiához fűződő kapcsolataiban.